

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

50



Brno 2009

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 50
Volume 50

Číslo 1–2
Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttka, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Soňa Klanicová, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Olga Lečbychová,
Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Fotografie levalloiského hrotu nalezeného při výzkumu paleolitické lo-
kality Tvarožná-Za školou. Srov. studii P. Škrdly a kol. obr. 5:1. Foto
J. Špaček.

*A foto of the Levallois point found in the Paleolithic site Tvarožná-
Za školou. See the study of P. Škrdla et. al. Fig. 5:1. Photo by J. Špaček.*

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz

Webové stránky s pokyny pro autory: <http://www.iabrno.cz/pv>

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vydáno v Brně roku 2009

Copyright ©2009 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

v hloubce 2,50 m (od povrchu asfaltu). Pod vrstvou jílovité hlíny bylo zjištěno přírodní podloží ve formě žlutého jílu, který se nacházel v hloubce 2,80 m od povrchu vozovky. V hloubce 5 m začala do výkopu prosakovat spodní voda.

Dle předběžné antropologické analýzy náleží lidské kosti třem jedincům: dva dospělí (dochovány páry dlouhých kostí dolních končetin) a jedno dítě (dochována jedna lopatka a část lebky), proto je zde možnost, že tyto kosti pocházejí z intaktních hrobů, které porušila až výstavba kanalizace. Za podobných okolností byly zjištěny lidské kosti při opravě nadchodu v blízkém areálu výstaviště Flora v roce 2003.

Jakub Vrána

Resumé

Olomouc (Kataster Nová ulice, Bez. Olomouc), Marie Pospíšilové Str. Neuzeit. Schicht mit Menschenknochen. Rettungsgrabung.

OLOMOUC (K. Ú. OLOMOUC-NOVÉ SADY, K. Ú. TOPOLANY, OKR. OLOMOUC)

Ulice Dolní Novosadská. Novověk. Komunikační vrstvy, vodní kanál, úniková chodba. Záchranný výzkum.

V září 2008 byl ukončen archeologický dohled při rekonstrukci stokové sítě v Olomouci, který probíhal v městské části Nové Sady (ulice Dolní Novosadská) a příměstské části Topolany. V katastrálním území Topolany u Olomouce byly v několika trasách výkopu pro kanalizační potrubí v profilech zachyceny novověké komunikační a kulturní vrstvy. Komunikační vrstvy, upravené převážně kamením, se nacházely v několika úrovních nad sebou, přičemž došlo k postupnému výraznému zvýšení úrovně terénu (především v ulici Bří Čapků). Mezi kanalizačními šachtami Š96 a 99 byla zdokumentována část komunikace, tvořená vyježděnými koleje.

V městské části Nové Sady v ulici Dolní Novosadská došlo při hloubení protlakové šachty Š3 k porušení několika stavebních konstrukcí. Na severní straně sondy se nacházela betonová chodba z období 2. světové války. Na jižní straně sondy došlo k rozrušení pozůstatků cihlově-kamenného kanálu, náležícího zřejmě k vodnímu systému olomoucké pevnosti. Po následném rozšíření šachty Š3 severním směrem o 3,6 m z důvodu opravy změny sklonu kanalizačního potrubí byly také v tomto prostoru zaznamenány relikty dalšího pevnostního vodního kanálu.

Stavební konstrukce kanálu sestávala ze dvou kamenných zdí (3.901) a cihlové nadstavby (3.902), které pobíhaly paralelně vedle sebe. Na východním a západním profilu šachty Š3 byla zdokumentována pouze severní zeď. Jižní část paralelní zdi se nacházela za hranicí jižního profilu a její existence byla potvrzena při vrtání protlaku pro kanalizační potrubí, neboť kladla značný odpor vrtačímu zařízení. Kameny i cihly konstrukce kanálu pojila



Obr. 106: Olomouc. Dolní Novosadská. Šachta Š3 – západní profil s relikty pevnostního kanálu a betonovou chodbou. *Abb. 106:* Olomouc. Dolní Novosadská. Schacht Š3 – westliches Profil mit Relikten des Wasserkanals und Betonkorridors.

silně písčité vápenná malta s drobnými valounky. Dno kanálu bylo vůči niveletě podloží zvýšeno hlinitým písčítým jílem s fragmenty cihel. Na takto připravené úrovni byla osazena cihlová úprava dna kanálu, spojená maltou a pokrytá tenkým maltovým nátěrem. Vnitřní šířku kanálu je na základě analogií ze Salzerovy reeduty 2 možné přibližně odhadnout na 1,8 m. Jeho vrchní část pravděpodobně překrývala klenba. Ke konci 19. století nebo na začátku 20. století, po zrušení olomoucké pevnosti, byl stávající pevnostní systém z velké části demolován včetně vodního kanálu zachyceného v šachtě Š3. Vnitřní prostor kanálu byl zasypán hlínou a stavební sutinou.

Obdobná situace se nacházela i na východním a západním profilu rozšířené šachty Š3. Zachovala se tu pouze severní část kanálu cihlovo-kamenné konstrukce 3.904 a 3.905, spojené vápennou, silně písčitou maltou. Oba vodní kanály směřovaly z východu na západ. Jižní zeď severního reliktu kanálu, podobně jako severní, původní zásypová část jižního kanálu, byla odstraněna v důsledku stavby betonové chodby 3.900 v období 2. světové války. Jednalo se o betonovou konstrukci litou do dřevěného bednění. Stopy po dřevěných deskách byly patrné na celé vnitřní straně chodby. Chodba směřovala z východu na západ. Oba konce byly zavaleny zeminou, tudíž se v ní koncentrovaly škodlivé plyny kvůli špatnému proudění vzduchu. Po otevření se v ní nedalo v důsledku nedostatku kyslíku pohybovat. Chodba se zachovala pouze pod úrovní asfaltové komunikace, která je oproti okolnímu terénu značně vyvýšena.

Miroslava Plaštiaková

Resumé

Olomouc (Kataster Nové Sady, Topolany, Bez. Olomouc), Dolní Novosadská Strasse. Neuzeit. Neuzeitige Straßen, Wasserkanal, Fluchtkorridor. Rettungsgrabung.